

Als je partner
Asperger-syndroom heeft
een praktische gids met relatieadvies

Maxine C. Aston

Met een voorwoord van Tony Attwood

UITGEVERIJ NIEUWEZIJDs

Oorspronkelijke titel: *The Other Half of Asperger Syndrome – A guide to living in an intimate relationship with a partner who has Asperger syndrome*. The National Autistic Society, London, 2001.

Uitgegeven door: Uitgeverij Nieuwezijds, Amsterdam
Vertaling: René van de Weijer en Stanneke Wagenaar, Hallum
Zetwerk: CeevanWee, Amsterdam
Omslagontwerp: Studio Jan de Boer, Amsterdam

Copyright © 2001, The National Autistic Society
Nederlandse vertaling © 2008, Uitgeverij Nieuwezijds

ISBN 978 90 5712 268 2
NUR 770

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, geluidsband, elektronisch of op welke andere wijze ook en evenmin in een retrieval system worden opgeslagen zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Hoewel dit boek met veel zorg is samengesteld, aanvaarden schrijver(s) noch uitgever enige aansprakelijkheid voor schade ontstaan door eventuele fouten en/of onvolkomenheden in dit boek.

Voorwoord

Bij volwassenen met het Asperger-syndroom denken we vaak aan eenzellige, buitenissige types die elke intieme relatie uit de weg gaan of juist wanhopig – maar vergeefs – op zoek zijn naar een partner. Hoewel deze omschrijving in individuele gevallen wel opgaat, zijn er ook Aspergers met een partner en een geslaagde carrière die hun stoornis verborgen houden voor collega's en vrienden. Hun partner en familie komen er meestal wel achter wat ze precies wel en niet kunnen, en wat hen tot een Asperger maakt. Dit boek is de gids bij uitstek voor mensen die samenleven met iemand die het syndroom heeft.

Als clinicus kom ik veel kinderen met het Asperger-syndroom tegen en het is me opgevallen dat ouders die het profiel van volwassenen met dit syndroom kennen, zichzelf, hun partner en hun respectievelijke families op symptomen daarvan 'scannen'. In ongeveer de helft van de gezinnen waarmee ik te maken krijg, ziet men dezelfde kenmerken bij een volwassen familielid van het kind terug. Als ik deze mensen vervolgens op mijn spreekuur ontvang voor een diagnostische beoordeling, gaat het gesprek vooral over hun relatie en wat daarin mogelijk is met hun partner.

Maxine Aston heeft de relaties van volwassenen met het Asperger-syndroom nader bekeken in het kader van haar academisch onderzoek, als op dit gebied gespecialiseerd relatiecounselor – en als ervaringsdeskundige. Ze weet waar ze over

schrijft. Ze gebruikt praktijkvoorbeelden om haar argumenten te staven en kan zich inleven in beide partijen. Haar inzicht is buitengewoon en haar positieve instelling en strategieën om een relatie te doen slagen, maken dit boekje tot een onontbeerlijke gids voor paren en begeleiders.

De partners van volwassenen met Asperger zijn bijzondere mensen: ze zijn mijn helden. Dit boek is ook een eerbetoon aan hun persoonlijke kwaliteiten. Ze zouden eindelijk de erkenning moeten krijgen die ze verdienen en de mogelijkheden om wederzijds begrip te bevorderen.

Dr. Tony Attwood

Inhoud

Inleiding 13

DEEL I

- 1 Enkele feiten over het Asperger-syndroom 17
- 2 Komt het Asperger-syndroom vooral bij mannen voor? 21
- 3 Een vermoeden, maar geen diagnose van het Asperger-syndroom 25
- 4 Obsessief gedrag of bijzondere interesses? 27
- 5 Socialiseren, vrienden, heden en verleden 30
- 6 Pogingen tot communicatie 33
- 7 Om een diagnose vragen 35
- 8 De diagnose is gesteld; wat nu? 38
- 9 Eerste aantrekkingskracht 43
- 10 Hulp zoeken 50

DEEL II

- 11 Leven en omgaan met het Asperger-syndroom 55
- 12 De communicatie verbeteren 58
- 13 Duidelijk maken wat je wilt 69
- 14 Boosheid en het Asperger-syndroom 75
- 15 Seks en het Asperger-syndroom 80
- 16 Ouderschap 86

17	Geld telt	92
18	Bijzondere interesses	94
19	Vaste gewoonten	97
20	Oplossingen voor het omgaan met anderen	100
21	Empathie en wederkerigheid	109
22	Je kunt het Asperger-syndroom niet van alles de schuld geven	112
23	Bij elkaar blijven	118
	Adressen en websites	123
	Aanbevolen literatuur	125
	Noten	126
	Index	128

Inleiding

Dit boek is geschreven voor volwassenen die een relatie hebben met iemand die gediagnosticeerd is met het Asperger-syndroom of van wie het sterke vermoeden bestaat dat hij aan het syndroom lijdt.

Aan de hand van vragenlijsten en opgenomen interviews heb ik twee jaar lang research voor dit boek verricht. Ik kwam op twee manieren in contact met paren en partners: via een gespreksgroep voor partners van volwassen Aspergers en via de hulp en medewerking van de National Autistic Society, die haar leden vragenlijsten toestuurde. Er werden in totaal 35 vragenlijsten ingevuld teruggezonden. Tien van deze respondenten woonden samen (of hadden samengewoond) met een partner die officieel als Asperger was gediagnosticeerd en van hen stemden er vijf in toe door mij te worden geïnterviewd. Daarnaast heb ik later nog vier volwassenen geïnterviewd die de diagnose hadden gekregen. Deze laatste groep bestond uit drie mannen en een vrouw, die allen een relatie hadden.

Ik ben werkzaam als relatiecounselor en heb ervaring in het werken met paren van wie een van beiden het Asperger-syndroom heeft. Ik heb dus het voordeel gehad dat ik nauw met deze paren kon samenwerken en ben daardoor gaan beseffen dat elke relatie uniek is en op haar eigen wijze functioneert. Ik heb gezien hoeveel er verbeterd en veranderd kan worden als beide partners bereid zijn aan hun relatie te werken en daarbij goede

professionele steun en begeleiding krijgen.

Voorts heb ik zelf ervaring met een mannelijke partner die als Asperger is gediagnosticeerd. Wat ik bij andere paren hoorde en waarnam werd dus verdiept door mijn eigen unieke en persoonlijke ervaring van het leven in een relatie die in het teken staat van dit syndroom.

Op twee gevallen na is de informatie in dit boek afkomstig van paren van wie de Asperger man is. Van die relaties worden dus ook meer voorbeelden gegeven en daarom heb ik ervoor gekozen 'hij' in plaats van 'zij' te gebruiken en het omslachtige 'partner met het Asperger-syndroom' niet te vaak te hanteren. En met 'jij' spreek ik dan ook de vrouw aan die een mannelijke partner met het syndroom heeft. Niettemin zullen ook de mannelijke lezers die een relatie hebben met een vrouwelijke Asperger veel relevants in dit boek aantreffen en er, naar ik hoop, baat bij hebben, aangezien het Asperger-syndroom mannen en vrouwen eigenlijk op dezelfde manier treft. Enkele hoofdstukken echter – met name *Eerste aantrekkingskracht* en *Ouderschap* – bevatten informatie die voornamelijk bedoeld is voor vrouwen die een mannelijke partner met het syndroom hebben.

Het feit dat ik maar twee koppels kon vinden van wie de vrouwelijke partner het syndroom heeft, kan verscheidene oorzaken hebben. Ten eerste wijst onderzoek uit dat tussen de 10 en 15 keer zoveel mannen als vrouwen worden getroffen door het Asperger-syndroom.^{10,17} Een tweede mogelijke oorzaak is dat vrouwen op het vlak van sociale en non-verbale communicatie doorgaans vaardiger zijn dan mannen. Hun relaties zullen dus meestal minder problematisch zijn voor hun partners en de paren zullen ook niet zo gauw hulp zoeken. Relaties blijken echter net zo moeilijk te zijn voor vrouwelijke als voor mannelijke Aspergers, dus het enige verschil ligt wellicht in het effect van het syndroom op de partner die het niet heeft.